

24 d'agost 1980

El llenguatge

Llegir

Es ben sabuda, i s'ha comentat sovint, l'apropiació dels termes específics de la gramàtica o de la lingüística, i de les lletres en general, per part dels tractadistes d'altres disciplines, com la música, el cinema i les arts plàstiques. Els tractadistes de música, per exemple, ens parlen de literatura pianística, i els crítics d'art, quan comenten una pintura o una obra arquitectònica, es refereixen a la seva ortografia, la seva gramàtica i la seva sintaxi. Sembla evident que la forta expansió conseguida per l'estructuralisme, en què va tenir una importància tan decisiva la lingüística, va contribuir poderosament a aquest manlleu terminològic. L'extensió del sentit dels mots, ja ho sabem, tendeix a ampliar-se continuament, i en les definicions dels mots del diccionaris una mica completa trobem molts d'aquests casos d'aplicació nous o especials, que hom introdueix amb la menció «per extensió». Consultem, però, la Gran Enciclopèdia Catalana, que recull tantes d'aquestes noves accepcions, i dels quatre mots terminològics que hem esmentat, únicament trobem que gramàtica hi obté, com a darrera definició, «per extensió, elements o principis d'una ciència o art».

Dos dels mots del camp de les lletres que més usen avui els tractadistes d'altres matèries són el substantiu lectura i el verb llegir. Així, un llibre sobre el pintor Joan Miró es diu, precisament, Miró, llegit, i els crítics de cinema ens diuen continuament que tal o tal film permet dues lectures diferents. De fet, aquests dos mots, ja han estat usats tradicionalment amb diversos sentits, encara que tots ells siguin afins, que en fan sinònims de interpretació i interpretar, aplicats a diverses activitats, però creiem que l'ús actual ultrapassa aquests casos d'aplicació. I com que no sembla pas que sigui qüestió de rebutjar-lo, aquest ús, sens dubte útil i eficaç, més aviat caldria pensar a definir-lo exactament i a incorporar-lo als nostres repertoris lexicogràfics. Sempre que es mantingui, és clar, perquè ja sabem com són sovint d'efímeres aquestes innovacions. Ara; el que no s'ha de fer és aprofitar-se de l'ambigüitat que permeten els diversos sentits amb què poden usar-se els mots lectura i llegir per a sostenir idees confusionàries. Lectura i llegir continuen tenint un sentit principal, que és aquell amb què l'usen els pedagogs quan tracten d'un dels objectius essencials de la seva activitat, i no és lícit que s'intenti disminuir la seva preocupació, que tothom hauria de compartir, per l'aptitud per a la correcta lectura d'un text que cal que adquireixin els infants, amb la que sovint poden demostrar per a llegir d'altres formes d'expressió.

Albert Jané